

Op het eiland Tholen kwamen de verborgen radio's weer te voorschijn, 'muziek en omroepers' (van de *BBC!*) 'zijn in de straten te horen . . . Te St. Annaland wordt onder het zingen van het Wilhelmus de vlag gehesen op de sluis, deze wordt geheel opengezet en het water' (uit het geïnundeerde gebied) 'stroomt de zee weer in.'¹

In Stampersgat en Oud-Gastel in westelijk Noord-Brabant 'vermeldten radio's voor open ramen de bevrijding van Breda en Duitsers reden gepakt en gezakt en zenuwachtig rond omdat de pont' (over de Dintel) 'door de ondergrondse onklaar was gemaakt. De fabriek gaf vrij en de vlag werd gehesen op de kerk en sommige huizen.'²

In Den Bosch werden 'een paar magazijnen die vol lagen met Weermachtsgoederen . . . bestormd door de bevolking en in een ogenblik tijds liepen ze met dekens, radiotoestellen en flessen cognac te slepen. Er waren jochies van vijftien jaar die stomdrongen van de cognac langs de Zuid-Willemsvaart zwabberden.'³

In Rotterdam was, aldus een dagboekschrijver,

'iedereen in spanning . . . Winkels zijn gesloten, het personeel in warenhuizen, winkels, café's, restaurants blijft thuis (in het Beursrestaurant waren van het zeventien man sterke personeel vijftien weggebleven, alleen één kok en één kelner waren verschenen); de scholen zijn tot nader order gesloten. Steeds ziet men de Duitsers vluchten met koffers en tassen vol gestolen goederen; de *Grüne Polizei* is verdwenen'⁴ –

wij deden al uitkomen hoe de uitgelatenheid in de Maasstad ten top steeg na de geheimzinnige aankondiging over de draadomroep. Voordien deden al geruchten de ronde dat de Geallieerden in Barendrecht waren, nu (na die aankondiging) liepen de zusters, de broeders en het huishoudelijk personeel van het Gemeenteziekenhuis aan de Bergweg 'juichend en dansend . . . op straat, de Rode Kruis-vlag werd vervangen door het rood-wit-blauw – oranje linten kwamen uit allerlei schuilhoeken te voorschijn – de buurt vlagde, een naburig café hing een W voor illuminatie buiten.'⁵

In Den Haag ging 'eerst het gerucht dat de Geallieerden reeds Dor-

¹ G. Heyboer: *Slechts een plicht*, p. 22. ² J. Dellepoort en Th. Nijman: *De bevrijding van Oud-Gastel en Stampersgat. Herinneringen aan de oorlogsjaren 1940–1944* (1950), p. 23. ³ Jos. Verstraeten: *Storm over Den Bosch. Dagboek over de eindstrijd van de bevrijding van 's Hertogenbosch* (1945), p. 4. ⁴ H. Mees: *Mijn oorlogsdagboek*, p. 502. ⁵ P. H. Kramer: 'Het Gemeenteziekenhuis aan de Bergweg in de oorlogsjaren (1940–1945)', *Rotterdams Jaarboekje 1947* (1948), p. 241.